

ROTTERDAMSCHÉ COURANT.

VRIJDAG 29 AUGUSTUS.

Buitenland.

LONDEN den 27 augustus.

H. M. heeft den luitenant-generaal sir *Colin Campbell* tot inspecteur-generaal der infanterie benoemd.

— De *Morning Post* had gezegd dat lord *Granville*, buitengewoon gezant der Koningin in Rusland, gedurende de krooningsfeesten te Moskou een hôtél bewonen zal, dat hij voor 80,000 roebels in de maand huren moest, terwijl voor het voorst *Dolgorouki* bestemde slechts 8000 roebels gevorderd werden. De eigenaar van eerstgenoemd hôtél heeft zich in een der voornaamste dagbladen hierop verantwoord. De van lord *Granville* gevorderde huur bedraagt, zegt hij, slechts 20,000 roebels voor den tijd van twee maanden, en daarvoor zal hij een hôtél bewonen dat driemaal grooter dan het voor vorst *Dolgorouki* bestemde is.

— Gisteren avond ten acht ure brak alhier in Narrowstreet, Limehouse, een hevige brand uit bij een zeilmaker, den heer *Gibson*, wiens huys, benevens dat van den ijzerkooper *Matzey*, geheel is uitgebrand, terwijl drie andere zwaar geleden hebben. Men vermoedt dat de brand door de onvoorzigtigheid van knechts ontstaan is, die, bij het verlaten van de werkplaats, hunne brandende pijpen hebben uitgeklopt.

— De nationale Vereeniging tot verbetering van jeugdige misdadigers heeft deze dagen te Bristol hare eerste gewestelijke vergadering gehouden, aan welke zeer vele heeren en dames deel namen. Lord *Stanley* sprak, als voorzitter, gedurende ruim anderhalf uur, over alles wat de Vereeniging sedert eenige jaren verrigt had. De werkzaamheden werden nu vijf dagen achtereen voortgezet. Onder de aangenomen voorstellen behoorde dat van sir *S. Norfolk*, die het wenschelijk achtte dat door het gehele Rijk verbeteringscholen mogten opperigt, tot opneming van het groot aantal jeugdige personen die jaarlijks het aantal der misdadigers vermeederen.

— Te Edinburg stierf dezêr dagen mejufvrouw *Elisabeth Gray*, die in de maand mei 1788 geboren was en haren vader, die in 1755 geboren was, overleefde.

PARIS den 27 augustus.

De elektrische telegraaf tusschen Parijs en Biarritz is in bijna onafgebroken werking. Ofschoon de Keizer op tweehonderd mijlen van de hoofdstad verwijderd is, kan men in zekerer zin zeggen dat hij nogtans zijnen Minister raad presideert.

— Men verneemt dat de erfgenamen van den heer *Pescators* heden bij de eerste kamer van het gerechtshof der Seine hun proces gewonnen hebben.

— Aangaande de reis van prins *Napoleon* in het noordelijk Europa zijn eenige nadere berichten ontvangen, welke tot 21 dezer loopen. De expeditie, die de haven van Lerwick op genoemden dag verlaten had, zou nu de Noorwegische kust tot aan de Noordkaap bezoeken. Gedurende de veertien dagen welke het bezoek aan Groenland duurde, hebben de Prins en zijn gevolg de armelijke, maar werkzame en belangwekkende leefwijze der *Esquimaux* vijftig bestudeerd. Al de meer zuidelijke streken, zoo als Godthaab, Fiskoerness, Frederikshaab, Arksand en Fiord, zijn onderzocht geworden. Laatste genoemd punt is hoogst belangrijk voor de wetenschap, met name voor de geologie, en alleen de verre afstand heeft tot hiertoe belet den rijkdom zijner voortbrengselen van koper, zilver bevattend lood en andere delfstoffen naar waarde te schatten. Naardien eene windvlaag gedurende dezen togt het binnenloopen der haven van Juliushaab belette, stevende de *Reine Hortense* den 2 augustus naar de Feroëilanden, en het onafgebroken slechte weder noodzaakte tot een oponthoud te Teykiawill, waar dat schip bleef liggen tot na de viering van het feest op den Napoleonsdag. Den 16 dezer des morgens vertrokken, bevond de *Reine Hortense* zich drie dagen later te Feroë en den 20sten te Lerwick, van waar deze berichten zijn afgezonden.

— Het Fransche stoomfregat van oorlog, dat naar Japan gezonden is om betrekkingen met dat Rijk aan te knopen, is den 27 mei ter reede van Nangasaki voor anker gekomen.

— In een brief uit Turijn, van 22 dezer, leest men het volgende: „Piemont wapent zich en maakt oorlogswaardige voorbereidselen, als stonden wij op het punt van een nieuwen oorlog. De vestingwerken van Alexandrië en Cazale vorderen snel en de troepen worden tot daarmeding daarvan aangewend. Groote militaire manoeuvres zullen eerlang plaats hebben, en de Minister van oorlog heeft de bevelhebbers der militaire afdelingen en onderafdeelingen bevolen het geven van verlof te staken, ten einde een zoo groot mogelijk aantal manschappen aan die manoeuvres moge kunnen deel nemen, welke tusschen 1 september en 15 november gehouden zullen worden. De generaal *Trotti* heeft het bevel over de vesting Alexandrië aanvaard.”

— In den avond van 21 dezer heeft in Algerië eene aardbeving plaats gehad, die te Algiers zeer zwak, te Constantine en Bone sterker, en te Philippeville, waar zij zich den volgende dag herhaalde, zeer hevig was. Aldaar zijn verscheiden klokkentorens ingestort en vele huizen beschadigd, maar gelukkig heeft niemand het leven verloren. Men heeft de hospitalen en kazernen moeten onttruimen, en de bevolking heeft zich naar buiten de stad

begeven. Verscheiden omliggende dorpen zouden geheel verwoest zijn.

— Het besluit der Koningin van Spanje betrekkelijk de nationale garde is van 15 dezer en van dezen inhoud: „De redenen in overweging komende, mij door mijnen Raad van Ministers ontwikkeld, ten opzichte der voegzaamheid en noodzakelijkheid der ontbinding van de nationale garde, zoo besluit ik als volgt: „Art. 1. De nationale garde des Koninkrijks is en blijft definitief ontbonden en opgeheven. — Art. 2. De Regering zal, in de volgende Zitting, aan de Cortes van het nemen van dezen maatregel en van de redenen welke daartoe bewogen hebben verslag doen. Gegeven enz.”

Het rapport der Ministers, waarop dit besluit rust, is van eene ontzettende uitgebreidheid en hier en daar alles behalve duidelijk. Hoofdzakelijk komt hunne redenering op het volgende neder: de nationale garde is voortdurend een werktuig der verwarring, eene bestendige bron van onlusten, eene oorzaak van ongerustheid en angst voor de gezeten klassen der maatschappij en een verleidelijk vergift voor de lagere klassen geweest. Bovendien veroorzaakt die instelling een wezenlijk nadeel aan de voortbrengende krachten des Lands, verlamt den handel, verzet zich tegen iedere vreedzame hervorming, is elk gezag en iedere Regering vijandig en legt de ontwikkeling der vertegenwoordigende instellingen hinderpalen in den weg. — Sterker kan een bewind zich wel niet uitslaten tegen eene instelling, welke in de laatste tijden steeds als den hoeksteen der vrijheid in Spanje beschouwd is, en het blijft nu wel niet langer meer twijfelachtig dat de Ministers de reactionnaire ingevingen uit nog hooger geplaatste kringen volgen, vooral wanneer men nagaat dat de heer *Rios Rosas* de eenige onder hen is die zich bestendig tegen de nationale garde verklaard heeft, terwijl de overigen, en de maarschalk *O'Donnell* in de eerste plaats, haar telkens den grootsten lof, als aan een der waarborgen van orde en vrijheid, hebben toegezwaaid.

KEULEN den 27 augustus.

Den 27 dezer begeven de Koning en de Koningin van Pruisen zich naar de provincie Pommeren en Pruisen, tot bijwoning der manoeuvres van her tweede en eerste legerkorps, waarna zij zich den 15 september naar Bromberg denken te begeven, en den volgende dag van daar over Stettin naar Potsdam terug te keeren. Prins *Karel* van Beijeren vergezelt H. M. op de reis naar de provincie Pruisen en keert, na den afloop der revue, naar Munchen terug.

Prins *Frederik Willem* van Pruisen heeft de krooningsgeschenken des Konings en der Koningin aan keizer *Alexander* en diens Gemalin met zich naar Rusland genomen. De Koning schenkt een groot gouden medaillon, van vier duimen in doorsnede, waarop de Russische en Pruisische adelaars nevens elkander zijn afgebeeld. De cirkel van het medaillon bestaat uit zestig brillanten en de kleuren der beide adelaars zijn insgelijks door edelgesteenten aangeduid. De waarde van dit geschenk wordt op 30,000 daalders berekend. Door de Koningin wordt aan de Keizerin de Zwanenorde, die zij tot hiertoe zelve droeg, gezonden. Aan de uit gouden naamcijfers, met zwanen daar tusschen gevormde ketting hangt een geëmailleerde zwaan, wier vederen uit brillanten gevormd zijn. Van dit geschenk bedraagt de waarde minstens 50,000 daalders.

Men verzekert dat de Koning van Pruisen, ten einde aan de wenschen zijner Poolsche onderdanen te voldoen, besloten heeft het groothertogdom Posen een afzonderlijk bestuur te geven, aan welks hoofd een Prins van Koninklijke bloede als gouverneur staan zou. Voorts wijst het gerucht den Prins van Hohenzollern *Sigmaringen*, die thans te Dusseldorp een militair bevel voert, voor die hooge betrekking aan. Toen genoemd Groothertogdom aan Pruisen kwam werd daaraan een afzonderlijk bestuur beloofd en prins *Radziwill* tot gouverneur bestemd, maar tijdens de omwenteling van 1831 is het besluit, daartoe weder ingetrokken.

— De Kroonprins van Wurtemberg ligt sedert eenige dagen aan eene zinkingkoorts krank, die echter haren geregelden loop volgt, en volgens het bulletin van eergisteren toen minder hevig was.

— De 70ste verjaardag des voormaligen konings *Lodewijk* van Beijeren werd den 24 dezer in het stadje Edenhoven feestelijk gevierd, terwijl Z. M. op zijn aldaar gelegen landgoed *Ludwigshöhe* talrijke gelukwenschingen, in de eerste plaats die van koning *Otto* van Griekenland en den Groothertog van Hessen, ontving.

(Per Telegraaf.)

CALAIS den 27 augustus.

Lord *Westmoreland*, alsmede de hertogin van *Hamilton*, nicht van den Keizer der Franschen, hebben zich gisteren alhier ingescheept. — Morgen wordt hier het eerste detachement van het Duitsch-Engelsch legioen verwacht, dat naar zijne haardsteden terugkeert.

MADRID den 27 augustus.

De Koningin heeft het ontslag aangenomen van den maarschalk *San Miguel* als opperbevelhebber van de hellebaardiers.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 28 augustus.

Z. M. de Koning wordt, zoo men verneemt, woensdag aanstaande van het Loo alhier verwacht, ten einde zich donderdag, zijnde de verjaardag van H. D. Zoon, den Prins van Oranje, in de residentie te bevinden.

— Gisteren morgen ongeveer ten 11 ure, vermoedelijk op het oogenblik der onthulling van het monument van den volksgeest van 1830—1831 te Amsterdam, is op het piédestal van het standbeeld van wijlen *Willem II*, alhier, een keurige bloemenkrans nedergelegd geworden.

— Gisteren is aan de weezen en ouden van dagen van de Hervormde Diakonie een smakelijke maaltijd met bier toegediend geworden.

ROTTERDAM den 28 augustus.

Onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester werd hier heden eene openbare vergadering van den Gemeenteraad gehouden, welke door 33 leden werd bijgewoond; afwezig waren de heeren *Beelaerts van Blokland*, van der *Kun*, *Löhnis* en *Reuchlin*.

Nadat de notulen der vorige vergadering gelezen en zonder aanmerkingen goedgekeurd waren, deelde de Voorzitter mede, dat de volgende stukken waren ingekomen: 1°, van Gedeputeerde Staten berigt, dat de beslissing des Konings op de nog aanhangige belasting-ontwerpen voor deze gemeente is verdaagd tot aan het einde der maand oktober dezes jaars. — Voor kennisgeving aangenomen.

2°, eene missive van den heer *E. F. de Cock*, om te berigten dat hij zich verplicht ziet te bedanken voor de benoeming tot lid der commissie van het burgerlijk Armbestuur. — Werd besloten hiervan kennis te geven aan de commissie voor het burgerlijk Armbestuur, met verzoek eene nieuwe voordragte te doen.

3°, van het bestuur der Academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen het verslag van die inrigting over 1855—1856. — Ter inzage gelegd.

4°, van Burgemeester en Wethouders, naar aanleiding eener in de vorige vergadering gedane vraag, eene mededeeling omtrent de kosten van aanleg eener kade achter de zuidzijde van den Haringvliet. Volgens gemaakte ramingen zou het tweede plan, om geene gracht achter die huizen te maken, maar de geheele ruimte aan te plampen, voordeliger voor de gemeente zijn dan het eerste plan, waarin het maken eener gracht was begrepen; het verschil ten voordeele van het tweede plan zou bedragen f 44,450 wanneer eene bazaltkade werd gemaakt, f 48,450 wanneer afzonderlijke buizen voor de fecale stoffen werden gemaakt en f 20,450 wanneer geene bazaltkade werd aangelegd. De kosten van het eerste plan waren vroeger geraamd op f 207,910, welke raming nu echter eenige wijziging zou moeten ondergaan. — Ter visie gelegd, met bepaling dat de zaak der kade achter den Haringvliet in de volgende vergadering in overweging zal worden genomen.

5°, een voorstel van Burgemeester en Wethouders, om de middelen tot voldoening van den aankoop van den tuin van den heer *H. Halberstadt* en van de bleekerij *de Halve Maan* te vinden door verhooging van den post voor verkoop van gemeente-eigendommen. — Goedgekeurd, terwijl de Voorzitter mededeelde dat eerlang weder een voorstel zou worden gedaan tot verkoop van eenige gemeente-eigendommen.

6°, een voorstel van Burgemeester en Wethouders, om over te gaan tot het afbreken met eigen volk van de Oude Hoofdpoort, nu deze zaak met de Rijnspoorweg-Maatschappij was geregeld. — Goedgekeurd.

7°, de rapporten der commissien, belast geweest met het nazien der rekeningen van de gemeente en van het Israëlitisch Armbestuur over 1855; uit die rapporten, welke bij monde van de heeren *Bichon van IJsselmonde* en *Schadee* werden uitgebragt, bleek dat men alles in volkomen orde had bevonden en voorstelde de rekeningen goed te keuren. — Met dankzegging aan de commissien werd dienovereenkomstig besloten.

8°, het rapport der commissie, belast geweest met het instellen van een onderzoek in zake der wasch- en zweminrichting. In dit rapport, hetwelk bij monde van den heer *Bichon van IJsselmonde* werd uitgebragt, werd gezegd, hoe het de commissie duidelijk was gebleken, dat in meer dan één opzigt van de toegestane concessie was afgeweken. Men had meer grond bebouwd dan was afgestaan; men had grond tot water gemaakt zonder vergunning en omgekeerd; men had den openbaren weg vernauwd, en men had een stadstrook overboud, wat tot moeilijkheden aanleiding had gegeven. Wat nu het vernauwen van den weg en het overbouwen van het riool aanging, deze bezwaren waren uit den weg geruimd, daar ook de vierkante hoek van het gebouw in een roeden was veranderd. Wat nu betrof het in gebruik nemen van meerder grond dan was toegestaan, beriepen de concessionarissen zich op een misverstand, hetwelk voortspoot uit eene fout in de eerste kaart, doch, het had de commissie bevreemd dat door zoo bekwame bouwkundigen de overige afmetingen niet in aanmerking waren genomen, daar nu schijn bestond dat eigendunkelrijk van de concessie was afgeweken, want het zich beroepen door heeren bouwmeesters op gesprekken met leden der commissie voor de plaatselijke

werken kon niet als geldig worden aangenomen, daar alle concessie alleen van de bevoegde magt kon uitgaan. Hoewel toegevend dat misverstand bad plaats gegrepen, was de commissie echter van gevoelen dat ook eigendunkelijk gehandeld was, terwijl zij betreurde dat in deze geen beter toezigt door de gemeente-ambtenaren gehouden was. De overtreding der concessie achtte de commissie evenwel niet van dat gewigt om de Maatschappij weder te noodzaken alles in te rigten zoo als eerst was bepaald, waarom zij, ingevolge het voorstel van Burgemeester en Wethouders, adviseerde het vroeger genomen Raadsbesluit te wijzigen, doch de te betalen jaarlijkse recognitie, in verband met den meerderen grond welke de Maatschappij in gebruik erlangen zal, te brengen tot f 175 en die niet onveranderd te behouden, gelijk Burgemeester en Wethouders hadden voorgeslagen. — Met dankzegging aan de commissie werd besloten het rapport ter visie te leggen.

9°, van Burgemeester en Wethouders de gemeentebegroting voor 1857 met daarbij behoorende memorie van toelichting. — De Voorzitter gewaagde met een enkel woord van de groote moeijelijkheid, welke aan het opmaken dezer begroting verbonden was geweest; de hoog noodige uitgaven beliepen toch de som van f 1,200,000, terwijl de gewone middelen, ook wanneer men de opbrengst der directe belasting op f 200,000 raamde, slechts zooveel beliepen, dat nog een tekort van f 220,000 overig bleef, over de dekking van welk tekort in de memorie van toelichting denkbeelden werden geopperd. — Werd besloten de begroting met de daarbij behoorende memorie van toelichting te doen drukken en ronddeelen, en het trekken der afdelingen voor het onderzoeken der begroting nog tot de volgende vergadering uit te stellen, aangezien vóór dien tijd het onderzoek der begroting toch geen aanvang zou kunnen nemen.

En 10°, van de commissie van finantien voorstellen: a, voor de dienstregeling van de ambtenaren der indirecte belastingen met vaststelling van een maximum en minimum van bezoldiging, en b, voor de regeling der aanstaande bezoldiging van de ambtenaren in verband met de opheffing der leges. — Ter visie van de leden gelegd.

Ten slotte werd nog een aantal artikelen afgehandeld van de ontwerp-verordening op het gebruik der havens en wateren.

De zitting werd daarop ten drie ure gesloten.

— Men verneemt dat onze voormalige stadgenoot, de heer *Frans Coenen*, door de Koningin van Spanje is benoemd tot ridder der orde van *Karel III*, ter belooning van zijn aan H. M. opgedragen groot vocaal werk, eene mis voor vier stemmen met orgel, uitgegeven bij den muziekhandelaar *W. C. de Vletter*, alhier.

— De toespraak, welke gisteren te Amsterdam bij de onthulling van het monument aan den volksgeest van 1830 en 1831 door den heer *van Dam van Isselt* is gehouden, luidde dus:

SIRE!

„En gij allen, in wat rang of betrekking gij hier tegenwoordig mogt zijn, weest welkom bij dit herinneringsfeest van *liefde en trouw voor Vaderland en Koning!*”

„De geschiedenis van Nederland is rijk aan roemruchtige gebeurtenissen, die ons hart met eerbied en met dankbaarheid vervullen voor den moed en voor de volharding onzer vaders, die, onder de leiding van de Vorsten van Oranje, den reuzenstrijd tegen de magtigste Rijken hebben volgehouden, en die ons het regt hebben gegeven er ons op te verhoofvaren, dat wij kinderen zijn van dat kleine Gemeenebest, dat eenmaal eene zoo schitterende plaats had ingenomen in de rei van de Volkeren van Europa.

„De glans van dien roem en van die grootheid werd verduisterd. Binnenlandsche verdeeldheid en overmagt van buiten hadden het Vaderland gebracht aan den rand des verderfs, en toen het, bij den aanvang dezer eeuw, als een Wingewest werd ingelijfd bij het magtige Frankrijk, toen scheen de naam van het Nederlandsche Volk bestemd, om te worden uitgevaagd op de naamrol der zelfstandige Natien.

„Bij den klimmenden nood was echter de redding nabij. „De Vorsten uit het Stamhuis van Oranje keerden in het Vaderland terug; de band, die nimmer had behooren verbroken te worden, werd vaster toegehaald dan ooit te voren; tevredenheid en eensgezindheid wischten de droevige herinneringen der laatst verloopen jaren uit, en toen de verbondene Mogendheden al de Nederlandsche gewesten hadden vereenigd, onder den scepser van den *eersten Willem*, toen stond de Koning der Nederlanden aan het hoofd eener bevolking, die bij steeds klimmenden bloei en voorspoed de rijkste zegeningen van de toekomst mogt verwachten.

„Taal, zeden en gewoonten echter hadden de bewoners van de zuidelijke gewesten, na eene scheiding van meer dan twee eeuwen, van Noord-Nederland vervreemd. — De zaden van tweedragt, reeds in de eerste dagen der vereeniging met milde handen uitgestrooid, werden kunstmatig aangekweekt; bij het genot eener sedert lang ongekende en steeds toenemende welvaart vond nogtans de stem der verleiding in de Belgische provincien gehoor, en de bedrogene menigte verbrak de banden van dankbaarheid, van eerbied en van trouw.

„De pogingen ter bevrediging aangewend waren vruchteloos: de onvergenoegheid spreidde hare vertakkingen uit over al de zuidelijke gewesten, en weldra werden de grenzen des Vaderlands bedreigd.

„Het Nederlandsche Volk heeft den pijnlijken indruk vergeten, dien de droevige gebeurtenissen van die dagen op alle harten had gemaakt, maar des te levendiger herinneren wij ons de geestdrift die, des Konings woord: *te wapen!* in aller boezem deed ontbranden. Dat korte, maar krachtige beroep van den Vorst op de liefde en op de trouw zijner onderdanen vond een duizendvoudig herhaalden weerklink in al de gewesten des Vaderlands.

„Aangemoedigd en toegejuicht door moeders, door echtgenooten, door zusters en beminden, snelden talrijke vrijwilligers, uit alle rangen en standen der maatschappij, naar de grenzen en versterkten de gelederen onzer dapperen, en toen ook onze niet volprezene schutterijen zich bij het leger hadden aangesloten, toen voerde de ridderlijke Prins van Oranje, door zijnen voortreffelijken Broeder gesteund, het opperbevel over eene eerbiedwekkende krijgsmagt, zamergesteld uit Nederlandsche mannen en jongelingen, blakende van liefde voor den geboorte-

grond, aan den Koning verbonden door onkreukbare trouw.

„Onze veldtogt was kort, maar beslissend, en de scheiding der gewesten, die de beide Volken even vuriglijk verlangden, kon niet anders meer zijn dan roemvol voor Nederland; want aan de grenzen wapperden onze zegevierende vanen.

„Hoe rijk de geschiedenis des Vaderlands ook wezen moge, zij levert ons geene wedergade van dien geest van eendragtige zamenwerking, die toen het Nederlandsche Volk bezielde, en men zal vruchteloos in de geschiedrollen van de andere Volken der wereld naar voorbeelden zoeken van meer vaderlandsliefde, van vaster trouw aan het wettige gezag en van edeler opoffering van ieders eigenbelang aan de gemeene zaak, dan die hier, in de onvergetelijke jaren 1830—31, gevonden werden.

„Het is aandoenlijk te herdenken het bezoek, dat Nederlands grijze Koning, na den strijd, in de Noord-brabantse vlakten, aan zijne legerscharen bragt, den zonen des Vaderlands zijnen dank betuigende voor die liefde en voor die trouw, die zich ook in de ure des gevaars niet hadden verloorde.

„Zonder onderscheid te maken tusschen rang, stand of betrekking, werd aan allen, die onder de vanen van Nederland en Oranje regt en vrijheid hadden verdedigd, een blijk Zijner hooge tevredenheid geschonken, en het *Metalen Kruis*, gedachtensteeken van *trouw voor Koning en Vaderland* in 1830—31, zou tot blijvende herinnering verstreken voor hen, die toen het voorregt hadden te behooren tot het zoo bij uitnemendheid Nederlandsche leger.

„Was het vreemd, dat er, na vijf en twintig jaren, behoefte werd gevoeld, die gewigtige dagen te herdenken? „Eere aan hen, die het eerst het denkbeeld hebben geopperd de oud-wapenbroeders, met het *Metalen Kruis* versierd, weder te vereenigen, om in de hoofdstad des Rijks, bij genot van kameraadschappelijke vreugde en vrolijkheid, het zilveren herinneringsfeest te vieren van die dagen van verbroedering en eensgezindheid, toen wij lief en leed te zamen deelden.

„Maar, bovenal, eere aan U, doorluchtig Vorst en Heer! die hebt gewild, dat een blijvend gedenkteken de gedachtenis zou bewaren van dit Vaderlandsche feest.

„Eere aan U, die regt hebt laten wedervaren aan onze bedoelingen!

„Toen Gij, die als Koning der Nederlanden uwe genegenheid gelijkelijk uitstrekt tot al uwe onderdanen, aan wie de rust en de welvaart van het Vaderland dierbaar zijn, beschermheer zijt geworden van de vereeniging *het Metalen Kruis*, toen gij uwen beminden broeder, prins *Hendrik* der Nederlanden, hebt gesteld tot den hooggeschatten voorzitter van het door U benoemde hoofdbestuur, toen hebt gij het bewijs geleverd, Sire! dat gij het wist dat onze vereeniging naar geen ander doelwit streefde, „dan naar het aankweken van liefde en trouw voor het dierbaar Vaderland; naar het aankweken van liefde, en trouw voor Uw doorluchtig geslacht, zoo naauw en zoo innig met dat Vaderland verbonden.”

„Nog weinige oogenblikken en het gedenkteken, dat, naar Uwen wensch en door de bijdrage van velen onzer landgenooten is daargesteld, zal voor het oog der menigte zijn onthuld, en het zal getuigenis geven van den geest, die in den boezem der oprichters leeft.

„Moge opschrift of zinnebeeld op onze vaderlandsche gedenkszuil van vroegeren strijd gewagen, de beeldtenis der Eendragt, die hare spits versiert, verkondigt aan landgenooten en nageburen: *eensgezindheid, welwillendheid en vrede*.

„Voor den Nederlander zij die beeldtenis der *Eendragt* eene herinnering aan de gulden spreuk der vaders; voor den Nagebuur, met wie zoo vele banden van gemeenschappelijk belang ons verbinden, moge die beeldtenis tot waarborg verstreken, „dat geene vete meer bestaat, dat alle partijschap is vergeten, en dat de bloei en de welvaart van onze bondgenooten met geen vijandig oog in Nederland worden beschouwd.”

„Wanneer gij, Sire! Uwe trouwe hoofdstad zult bezoeken; wanneer Gij, van de putje van uw Koninklijk paleis, de U toejuichende menigte zult begroeten, dan zal Uw oog zich tevens vestigen op die herinneringszuil van ons „*Metalen Kruis*,” gedenkteken van den volksgeest in 1830—31, en zij zal voor U en voor uwe Koninklijke nakomelingen tot eene blijvende getuige verstreken, dat het Huis van Oranje regeert over een trouw en eerlijk Volk, dat zijne regten en zijne vrijheden lief heeft, dat den vrede bemint, zonder den oorlog te vreezen, en dat zich eendragtig schaart onder zijn aloude Leeuwbanier, wanneer het Vaderland wordt bedreigd of wanneer de regten van zijne Vorsten worden aangerand.

„Gij, oude krijgskameraden! Wat rang of betrekking gij eenmaal bij ons Vaderlandsch leger hebt bekleed, of er nu nog bij bekleeden moogt, u breng ik den krijgsoverwinningen groet op ons zilveren feest, dat zoo velen onzer weder op één punt vereenigt en dat zoo rijk voor ons moet zijn aan herinneringen van gemengden aard, uit die dagen van ons vroeger krijgsmansleven.

„Ik maak mij, onbeschoornd, tot uw aller toek, en ik vrees niet, dat ik door één uwer zal weersproken worden wanneer ik de verklaring afleg, dat de spreuk: *Trouw voor Koning en Vaderland*, die ons *Metalen Kruis* versiert, met even onuitwischbare letters in onze harten is gegrift.

„Onze vereeniging en het gedenkteken dat door onze zorgen en door onze medewerking is verrezen, hebben geene andere staatkundige beteekenis dan deze alleen: „dat wij het denkbeeld wenschen te bevestigen en te bewaren, dat de roem, de voorspoed en het geluk des Vaderlands zijn vereenzelvigd met den roem, met den voorspoed en met het geluk van het Stamhuis van Oranje.”

„Als ook de jongsten van onze wapenbroeders zullen zijn ten grave gedaald, als *het Metalen Kruis* niet meer zal worden gedragen, dan zullen onze kinderen en onze kindskinderen, bij het aanschouwen van onze gedachteniszuil, aan geene dwaze gloriezucht, aan geene ijdele zelfverheffing denken; maar zij zullen hunne vaders prijzen en zij zullen hen gelukkig schatten, omdat zij hun Vaderland en hunnen Koning hebben lief gehad, en omdat het hun gegeven werd zulks door hunne daden te mogen toonen.

„Niet onzer alleen zullen zij daarbij gedachtig zijn, aan wie het voorregt werd geschonken de wapenen te mogen dragen. Zij zullen ook met dankbare blijdschap

die allen herdenken, die, langs zoo verschillende wegen, de heilige zaak des Vaderlands hebben ondersteund en bevorderd. — Zij zullen de nagedachtenis van onze vrouwen en van onze dochters zegenen, die, op het voorbeeld van onze grootmoedige Vorstin, op het voorbeeld van de gade van onzen onvergetelijken Veldmarschalk, onze gekwetsten en onze verminkten hebben verzorgd en verpleegd, met die onuitputtelijke liefde, die alleen in het harte der vrouwen wordt gevonden.

„Indien de nood het immer weder vorderen mogt, waarvoor God ons dierbaar Nederland genadiglijk beware, dan voorzeker zullen onze nakomelingen dien Vaderlandschen geest van 1830—31 niet beschamen, waaraan door Koning en Volk dit gedenkteeken wordt toegewijd.

„Regeerders en inwoners van Amsterdam! in wier midden, naar 's Konings wensch, onze gedenkszuil is opgericht, wij wenschen u geluk met die zoo wel verdiende onderscheiding.

„In die onvergetelijke dagen van edele geestdrift en van heilige opgewondenheid heeft de hoofdstad des Rijks met roem naar den voorrang gestreefd in den wedstrijd van trouw, van zelfopoffering en van Vaderlandsliefde.

„Nabij den tempel van uwen wereldhandel verrijst onze herinneringszuil, en die plaats is met wijsheid gekozen.

„Door moed, door ijver, door eerlijkheid en doot volharding is het eenmaal nietige visschersdorp in de magtige koopstad herschapen. — De handel vraagt eendragt en vrede, om zijne zegeningen te kunnen uitstorten over het Vaderland. Eendragt en vrede mogen ons bij voortduring geschonken worden. Maar indien zij werden verstoord, dan zou dit gedenkteken van den volksgeest van 1830—31 aan Amstels kinderen verkondigen, dat hunne vaders in die jaren door hunne daden hebben gerood dat zij het wisten, „dat eer, vrijheid en onafhankelijkheid de rijkste schatten zijn, ook voor de hoofdstad van een handelsdrijvend volk.”

„Gij allen die mij hoort, Nederlanders! kinderen van hetzelfde Vaderland! van waar gij ook gekomen zijt om deel te nemen aan onze feestviering, o dat die feestviering geheiligd mogt worden door ons aller vernieuwd besluit om, één van ziel en één van zin die deugden aan te kweken, die geschikt zijn om een Volk gelukkig te maken en om het groot te doen zijn, ook dan, wanneer zijne landpalen binnen enge grenzen zijn beperkt.

„Met Uwe goedkeuring, Sire! zal ik het teeken geven, dat de omhulsels zal doen vallen, die onze gedenkszuil bedekken, en wij allen zullen haar begroeten met den welgemeenden kreet: *Leve het Vaderland! leve de Koning!*”

Z. M. beantwoordde deze redevoering met de volgende woorden:

„*Mijnheeren!* Voor dat het gedenkteeken wordt onthuld, dat, naar Mijnen wensch, is opgericht ter herinnering aan den voortreffelijken geest, die in 1830/1831 het Nederlandsche Volk bezielde, verlang Ik Mijne tevredenheid te betuigen, dat Ik Mij op dit oogenblik in Mijne trouwe hoofdstad door zoo velen zie omringd, die in verschillende betrekkingen en langs verschillende wegen hebben getuigd in die gedenktijd van den vaderlandslief hadden, en dat zij met vaste trouw verbonden waren aan hunnen Koning.

„Het Metalen Kruis is het eenige uitwendige teeken, dat uit dien tijd van warme vaderlandsche geestdrift is overgebleven.

„Nadat Ik Mij had overtuigd, dat de vereeniging van hen, die met dat gedachtenis, met dat eereteken zijn versierd, alleen vaderlandsliefde en kameraadschappelijke herinneringen ten doel had, heb Ik Mij tot beschermheer van die vereeniging verklaard, en Ik heb Mijnen beminden Broeder, prins *Hendrik* der Nederlanden, benoemd tot Voorzitter van het door Mij ingestelde Hoofdbestuur, omdat Ik als vertegenwoordiger van het Koninklijk Geslacht en van het Huis van Nassau-Oranje, het bewijs wilde leveren, dat Ik die liefde en die trouw, die het Nederlandsche Volk destijds aan Mij Stamhuis heeft betoond, op den rechten prijs weet te schatten.

„Moge dit feest, dat de oud-krijgskameraden van den voortreffelijken Prins Veldmaarschalk te zamen vieren, rijk voor hen zijn in aangename herinneringen, maar bovenal, moge dit feest er toe leiden, dat de band van trouw, van eensgezindheid en van liefde, die het edele Nederlandsche Volk aan zijnen geboortegrond en aan zijne Vorsten verbindt, worde versterkt en bevestigd.

„Daartoe drage ook het Gedenkteeken bij, dat aan den Volksgeest van 1830/1831 door ons wordt toegewijd, en dat ook door Mij zal worden begroet met: *Leve het Vaderland!*”

De toespraak van den heer Burgemeester, bij het overnemen van het monument als geschenk aan de stad Amsterdam, was van dezen inhoud:

SIRE!

„Prins *Hendrik* der Nederlanden! Voorzitter en verdere leden van het hoofdbestuur en de afdelingen der Vereeniging *het Metalen Kruis*! „Schoon en belangrijk is de plegtigheid, die U, en ons, en vele duizenden met ons hier te zamen brengt. Voor allen wordt de herinnering verlevendigd aan de geestdrift, waarmede eenmaal Noord-Nederland als éénen mond antwoord gaf op de roepstem van zijnen eersten koning *Willem*.

„Vijf-en-twintig jaren zijn sedert heengeseld; zij vlogen met hun lief en leed. Bij het terugzien op de tijdvak moeten de verschillende bij ons opgewekte gewaarwordingen door één gevoel overheerscht worden, het gevoel van dankbaarheid aan God, onder Wiens liefderijk albestuur ons Vaderland, ook na de afscheiding der zuidelijke gewesten, in bloei en welvaart geenzins is achteruitgegaan.

„De tijd, die scherpe hoeken afrondt en vele wonden heelt, bewerkte, onder de wisseling der omstandigheden, verandering in indrukken en meeningen. Dat zelfde België, dat toenmaals als één uitgestrekte kampplaats tegen ons overstond, is ons een bevriende nabuur geworden. Op de nationale feesten, onlangs aldaar gevierd, werd onze vlag gezien; en bij de banieren, die rondom dit gedenkteeken zijn opgehangen, is de Belgische driekleur mede ontrold. „En zoo moet het zijn. De geest van Hem, die eenmaal met goddelijke liefde de menschen allen broeders noemde, moet al meer en meer den geest der Natien sob

